

From: Νίκος Μπρουσοβάνας <nikobrous@gmail.com>

Sent: Monday, November 7, 2022 3:55 PM

To: geoteeath@otenet.gr

Subject: Μία Ιστορία της εισαγωγής και διάδοσης του ακτινιδίου στη χώρα μας. Από τον Νίκο Μπρουσοβάνα

Το έτος 1987 είχα γράψει ένα βιβλίο, από 80 σελίδες και αυτό ήταν το πρώτο βιβλίο που γράφτηκε, σχετικά με το φρούτο εκείνο που εμείς σήμερα ονομάζουμε ακτινίδιο. Ήταν εκείνο το βιβλίο, με το οποίο εγώ έδωσα το Ελληνικό εμπορικό όνομα ακτινίδιο σ αυτό το φρούτο, έναντι εκείνου του ονόματος, που κυκλοφορεί στο διεθνές εμπόριο και είναι kiwi fruit. Προοίμια είχα κάνει τρεις σχετικές δημοσιεύσεις κατά τα έτη 1972, 1973 και 1974, με το όνομα φραγκοστάφυλο της Κίνας, γιατί έτσι κυκλοφόρησε τότε στην Ευρώπη, πριν πάρει το οριστικό του όνομα kiwi fruit. Από ένα σχετικό εγχειρίδιο οδηγιών, για την καλλιέργεια του φρούτου αυτού, που το Υπουργείο Γεωργίας της Νέας Ζηλανδίας μου είχε στείλει κατόπιν αιτήματός μου, είδα για πρώτη φορά την Ελληνοπρεπή επιστημονική ονομασία αυτού, που ήταν *actinidia chinensis* και από εκεί ορμώμενος, έδωσα και εγώ, με το βιβλίο μου αυτό, την ονομασία Ακτινίδια στο φυτό αυτό και το οποίο έτσι καθιερώθηκε να ονομάζεται στη χώρα μας. Όταν έγραψα το βιβλίο αυτό, είχαν προηγηθεί τα εξής. Το έτος 1974, μετά την δημοσίευση των τριών περί ακτινιδίας άρθρων μου και επειδή ήμουν ο μοναδικός στην περίοδο εκείνη, ειδικός στην δενδροκομία γεωπόνος που υπηρετούσα στην ΑΤΕ, αποσπάστηκα στην Επιθεώρηση Γεωργίας Λάρισας και ήταν τότε που ήρθαν ένα απόγευμα και με βρήκαν δύο εκπρόσωποι του Υπουργείου Γεωργίας της Νέας Ζηλανδίας, συνοδευόμενοι και από έναν Έλληνα φρουτέμπορο ονόματι Βαρδούλη και μου είπαν ότι αυτό που είχαν κάνει στη Γαλλία και στην Ιταλία, ήθελαν να το κάνουν και στην Ελλάδα, δηλαδή ήθελαν να μας στείλουν ορισμένο αριθμό ερριζων δενδρυλλίων ακτινιδιάς δωρεάν, τριών ποικιλιών καθώς και να βρουν και δύο τρεις αγρότες, που θα δεχόταν να φυτεύσουν εκεί στα χωράφια τους, τα δενδρύλλια αυτά, ώστε να δοκιμαστεί αν μπορούσε η καλλιέργεια αυτή να ευδοκιμήσει και στην Ελλάδα. Εγώ τους είπα ότι έχω ορισμένους φίλους, που θα μπορούσα να συνεργαστώ μαζί τους και από αυτούς ο ένας ήταν ο Γιώργος Πέτσας, που ήταν και γεωπόνος και οι άλλοι δύο, σε μικρότερη κλίμακα δενδρυλλίων ήταν οι χλωρός το όνομα αυτών, που θα τα φύτευαν κοντά στο χωριό τους, που ήταν η Αιγάνη. Ερώτησα όμως αυτούς, για ποιο λόγο αυτοί που καλλιεργούσαν στον τόπο τους επιτυχώς το φρούτο αυτό, ήθελαν να επεκτείνουν την καλλιέργειά του και στην Ευρώπη, Γαλλία, Ιταλία και Ελλάδα, αφού η ίδια η Ευρώπη θα ήταν η ανταγωνίστριά της, στην αγορά κατανάλωσής του; Ναι μου είπαν, επειδή το φρούτο αυτό, το φρούτο της υγείας όπως μου το είπαν, κυκλοφορεί στην αγορά μόνον κατά την περίοδο του καλοκαιριού, λόγω διαφοράς ημισφαιρίου στην παραγωγή του, θα ήθελαν η αγορά της Ευρώπης, να τροφοδοτείται ολοχρονίς και αυτό θα ήταν και σε όφελος της χώρας τους, αφού μάλιστα και η ζήτηση του φρούτου αυτού, θα αυξάνοταν και θα το έβρισκε κανείς χειμώνα καλοκαίρι. Συμφωνήσαμε να στείλουν στο όνομά μου, καμιά εικοσιπενταριά από αυτά, μέσου του κυρίου Βαρδούλη, έρριζα δενδρύλλια, χωρίς μπάλα χρώματος, γιατί θα απαγορευόταν κάτι τέτοιο, τα οποία θα διένειμα κατά ένα μεγάλο μέρος στο συνάδελφο γεωπόνο Γεώργιο Πέτσα, τα οποία και μαζί φυτεύσαμε στο πλησίον της Λάρισας κτήμα του και σε μικρότερο αριθμό στους δύο άλλους, τους εν Αιγάνη Χλωρούς. Από την φυτεία του Γ. Πέτσα έγινε και η διασπορά των μοσχευμάτων, πρώτα προς τους φυτωριούχους γεωπόνους Γιάννη Γκλαβάκη στην Αριδαία, του Γιάννη Κουτσελίνη στη Ζαγορά Πηλίου και Νίκου Ψυλάκη, διευθυντή του Σταθμού Ερεύνης Υποτροπικών φυτών και Ελέας στα Χανιά της Κρήτης και από εκεί και πέρα, δενδρύλλια ακτινιδίας πουλήθηκαν σ όλη την Ελλάδα. Ο πρώτος που δοκίμασε την καλλιέργεια τότε σε μεγάλη έκταση ήταν ο Ηπειρώτης γεωπόνος Γούλας ονόματι, που ξεκίνησε με μία φυτεία δέκα στρεμμάτων, βοηθούμενος και από εμένα, τραπεζικώς και τεχνικώς, ενώ τώρα όλοι τους εκεί βγάζουν τα ξυνά τους και βάζουν ακτινίδια. Μετά από μερικά χρόνια, ήρθε στη Λάρισα και ο σκηνοθέτης και γεωπόνος εκείνος Αλέκος Γαλανός, που μας τράβηξε μια σχετική ταινία, που την παρουσίασε στην τηλεόραση, πληροφορώντας έτσι και το κοινό, για την αξία του άγνωστου μέχρι τότε εκείνου φυτού, που ανταγωνίζεται σε βιταμίνη C το πορτοκάλι. Ήδη σήμερα το ακτινίδιο έχει καταστεί ένα από τα δύο πρώτα εξαγωγίμα φρούτα της χώρας μας και έπεται συνέχεια. Για την προσφορά μου αυτή,

ειδικότερα στο χώρο της Αιγάνης Πυργετού, ο δήμαρχος αυτού ή Κάτω Ολύμπου όπως λέγεται σήμερα, απένειμε μεταξύ άλλων και σε μένα, χρυσή πλακέτα, με εύφημη μνεία για την εισαγωγή και διάδοση του ακτινιδίου στη χώρα μας.

Νίκος Μπρουσοβάνας